

**PROGRAM MEDIACJI
RÓWIEŚNICZYCH
REALIZOWANY
W ZESPOLE SZKÓŁ
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 2
IM. STEFANA BANACHA
W GDAŃSKU**

Mediacja rówieśnicza

Mediacja rówieśnicza to przede wszystkim nauka umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktu. Młodzież dzięki niej uczy się z perspektywy drugiej strony konieczności uznania i zrozumienia sytuacji. Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów stymuluje także rozwój umiejętności społecznych, przygotowujących ucznia do życia w demokratycznym państwie prawa.

Poprzez mediację młody człowiek uczy się właśnie granic wolności, sposobu osiągania swojego celu i realizacji swoich potrzeb. Mediacja uczy też brania odpowiedzialności za swoje czyny i decyzje. Uczniowie będący stronami konfliktu mogą decydować o sposobie naprawienia krzywdy, a inicjatywa rozwiązywania konfliktu i odpowiedzialność za realizację uzgodnionego wspólnie rozwiązania spoczywa na rękach stron. Mediator pomaga jedynie uczniom we wspólnej rozmowie, negocjacjach i w wypracowaniu rozwiązania satysfakcjonującego obie strony.

Umiejętność konstruktywnego podejścia do konfliktów powinna być stosowana nie tylko w kontaktach młodzieży, ale również na lekcjach, w szerszym życiu szkoły, np. w kontaktach z nauczycielem i personelem pomocniczym. Uczenie rozwiązywania konfliktów bez przemocy powinno rozpocząć się od szkolenia nauczycieli i uczniów.

Jakie sprawy możemy rozwiązywać w drodze mediacji rówieśniczych?

- znieważanie rówieśników ze względu na ich wygląd, ubranie, pochodzenie czy zachowanie,
- obrażanie członków rodziny rówieśników,
- wyśmiewanie się z niepełnosprawności,
- formy molestowania seksualnego np. wyśmiewanie wyglądu zewnętrznego i w tym oznak rozwoju płciowego, obraźliwe napisy na tablicy czy ścianach, filmowanie i rozpowszechnianie osób w sytuacjach intymnych (np. w toalecie, szatni itp.),
- kradzieże i chowanie cudzych przedmiotów,
- wyśmiewanie się np. za błędy popełnione na lekcjach, czy mniejsze zdolności
- niszczenie mienia,
- odrzucanie tj. nie dopuszczanie do zabawy w grupie,
- bójki, kłótnie i inne nieporozumienia między rówieśnikami.

- Zasady stosowane w mediacji
- Mediacja jest postępowaniem nieformalnym, a mediator nie jest ani sędzią, ani arbitrem.
Podstawowymi zasadami mediacji są:
- Dobrowolność - do mediacji strony przystępują całkowicie dobrowolnie. Nikt nie może ich do tej decyzji przymusić. Całkowita dobrowolność udziału, wyboru kwestii, które strony podejmą się omawiać oraz rozwiązań, które uzgodnią, wpływa na zwiększenie ich odpowiedzialności za proces mediacji oraz na wywiązanie się z podjętych decyzji. Strony dobrowolnie mogą wybrać również osobę mediatora.
- Bezstronność mediatora - mediator nie opowiada się po żadnej ze stron, w równy sposób angażuje się w pomoc obu stronom konfliktu. Nie ocenia ani stron, ani ich zachowań. Nie wskazuje też winnego.
- Neutralność – mediator nie narzuca żadnych rozwiązań. Akceptuje wszystkie, które strony wypracują i postanowią podjąć decyzję o ich wprowadzeniu w życie.
- Samodzielność w podejmowaniu decyzji - mediator nie podejmuje za strony konfliktu żadnych decyzji, a jedynie zachęca do przejęcia sprawy w swoje ręce.
- Poufność - mediacja jest procesem całkowicie poufnym. Cały jej przebieg oraz treść rozmów nie zostają nikomu ujawnione.
- Zadaniem mediatora jest dbałość o to, aby wszystkie decyzje zostały oparte na zgodzie samych zainteresowanych oraz ich świadomości co do dostępnych możliwości postępowania. Mediator dba, aby każda ze stron była traktowana z szacunkiem i życzliwością. Mediator poprzez zarządzanie komunikacją, dba o przestrzeganie reguł mediacji, o porządek omawianych zagadnień, tworzy warunki, w których strony będą mogły przyjrzeć się swojej sytuacji i potrzebom, rozważyć możliwe rozwiązania i dokonać ważnych dla siebie wyborów.

Program „Mediacja rówieśnicza w szkole” jest metodą przeciwdziałania agresji i niedostosowaniu społecznemu młodzieży”.

Główne cele przedsięwzięcia:

- Promocja rozwiązywania konfliktów i sporów rówieśniczych drogą bez przemocy
- Podniesienie kultury prawnej w szkołach
- Zmniejszenie przemocy fizycznej i psychicznej wśród młodzieży dzięki zdobyciu przez uczniów wiedzy z zakresu sprawiedliwości naprawczej i mediacji oraz umiejętności rozwiązywania sporów bez przemocy a także podstawowej wiedzy i kultury prawnej w społeczeństwie
- Realizacja prawa ucznia do nauki w przyjaznej i bezpiecznej szkole
- Nabycie przez uczniów umiejętności prowadzenia mediacji rówieśniczych
- Zapoznanie nauczycieli z ideą sprawiedliwości naprawczej i możliwością stosowania mediacji w konfliktach uczniów
- W perspektywie - zmniejszenie przestępczości nieletnich poprzez rozwiązywanie sporów we wcześniejszym stadium konfliktu drogą bez przemocy, podniesienie kultury prawnej społeczeństwa

Planowane działania:

- Organizacja szkolenia skierowana do nauczycieli zatrudnionych w szkołach wdrażających program „Mediacja rówieśnicza w szkole jako metoda przeciwdziałania agresji i niedostosowaniu społecznemu”
- Organizacja szkoleń, treningów dla wybranych uczniów –potencjalnych mediatorów, podczas którego nabywają umiejętności prowadzenia mediacji rówieśniczych Trening mediacyjny prowadzi dwoje certyfikowanych trenerów, posiadających uprawnienia
- Ogłaszanie konkursów w szkołach w ramach programu: literackich oraz plastycznych związanych z tematyką mediacji, sprawiedliwości naprawczej, czy rozwiązywania konfliktów w szkole bez przemocy- w szkole podstawowej i liceum
- Organizacja Dnia Mediatora -październik

W szkole, w której realizowany jest program „Mediacje Rówieśnicze”, tworzy się Grupę Projektową, która składa się z chętnych rodziców, nauczycieli oraz uczniów (chętnych spośród przeszkolonych mediatorów).

Celem grupy projektowej jest opracowanie i kierowanie przebiegiem programu w szkole.

Do zadań Grupy Projektowej należy:

- zorganizowanie i urządzenie „pomieszczenia pojednawczego” w szkole;
- rozplakatowanie w szkole informacji o programie „Mediacje Rówieśnicze”;
- przygotowanie i rozprowadzenie ulotek na temat programu i zasad korzystania z mediacji;
- stworzenie nazwy i logotypu grupy mediatorów;
- ogólna troska o mediatorów (pomoc w zorganizowaniu koszulek z napisem „mediator” lub identyfikatorów z opisem);
- udział w różnych inicjatywach w ramach wolontariatu (w ramach realizowania pomysłów danej grupy).

Upowszechnienie programu dla uczniów całej szkoły.

Z zasadami realizacji programu oraz z możliwością korzystania z pomieszczenia pojednawczego zapoznawana jest cała społeczność uczniowska. Zostaje przeprowadzonych kilka lekcji wychowawczych poświęconych programowi, podczas których uczniowie otrzymują wiedzę na temat korzyści płynących z programu i zasad obowiązujących podczas mediacji.

Opiekunowie programu:

Marta Koc

Monika Rybsztad

Barbara Szymczak

Patrycja Werra

Anna Gołaszewska

Dorota Palczewska –Groth

Literatura:

- Czerwińska H., (2015), *Konflikty i mediacje w szkole – materiały szkoleniowe* (niepublikowane).
- Hauk D., (2006), *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą*, tłum. M. Jałowiec- Sawicka, Kielce: „Jedność”.
- Kazimierzczak M., (2010), *Materiały szkoleniowe CMPPP* (niepublikowane).
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/mediacja-rowiesnicza>

